

[← aflevering 33-34, 2021](#)

Ongerealiseerd valutaverlies op dollarverplichting is niet aftrekbaar

Gegevens

Publicatie

NTFR 2021/2716

Instantie

Parket bij de Hoge Raad

Datum uitspraak

13 juli 2021

Annotator

mr. N.I. Groenland

ECLI

[ECLI:NL:PHR:2021:708](#)

Zaaknummer

20/03943

Relevante informatie

[Wet IB 2001 art. 3.25, Beroepschrift in cassatie bij HR nr. 20/03943](#)

Samenvatting

Belanghebbende heeft in 2014 een vliegtuig in Amerikaanse dollars gekocht dat in 2015 is geleverd. In 2014 heeft zij 20% van de prijs betaald, de rest bij levering. Op het moment van bestelling heeft zij het vliegtuig geactiveerd en de resterende betalingsverplichting gepassiveerd, beide tegen de valutakoers op dat moment. Ultimo 2014 is de dollar aangetrokken tegenover de euro, waardoor de resterende betalingsverplichting is gegroeid. Belanghebbende wil dit negatieve resultaat op basis van het voorzichtigheidsbeginsel fiscaal als verlies nemen in 2014.

In geschil is of het ongerealiseerde koersverlies op de resterende betalingsverplichting aftrekbaar is of wegvalt tegen een navolend hogere ongerealiseerde waardeinstijging van het recht op levering van het

De rechter

het recht

valutave

het leveringsrecht. Zij achten het dan in strijd met het realiteitsbeginsel om een ongerealiseerd valutaverlies op de verplichting als verlies te nemen.

In cassatie betwist belanghebbende dat het realiteitsbeginsel dwingt tot samenhangend beschouwen van het ongerealiseerde valutaverlies en een even grote ongerealiseerde valutawinst. De hoofdregel is immers afzonderlijke waardering van balansposten; daarvan kan slechts worden afgeweken bij samenhangende waarden, i.e. bij voldoende nauwkeurige tegengestelde correlatie tussen een actiefpost en een passiefpost. Daarvan is hier geen sprake.

A-G Wattel meent dat de zaak niet zozeer gaat over hedge accounting of samenhangende waardering, maar over kostprijsbepaling. Activering is al mogelijk bij bestelling, maar afschrijven pas na levering c.q. ingebruikneming. Dat pleit ervoor om de kostprijs van een bedrijfsmiddel te bepalen bij levering, tenzij de kostprijs eerder vaststaat door (volledige) betaling vóór levering, door aankoop en aanhouding van de voor de (restant)koopsom benodigde contractvaluta, of door afdekking van (valuta)risico's op de (restant)koopsom (de afdekkingskosten behoren dan tot de kostprijs). Wordt pas betaald ná levering, dan wordt het verband tussen het recht op levering (dat verdwijnt) en de betalingsverplichting verbroken, met name gegeven dat vanaf levering afgeschreven moet worden op een kostprijs, zodat vanaf levering een zelfstandig valutaresultaat op de post 'crediteuren' wordt behaald.

Met de feitenrechtters meent de advocaat-generaal dat zolang geleverd noch betaald (noch hedged) is, de betalingsverplichting en het recht op levering rechtstreeks en onverbreekelijk tegenover elkaar staan. Belanghebbende kan dus kiezen voor balanswaardering tegen de omrekenkoers van de dag van bestelling, mits zij ook haar recht op levering op datzelfde bedrag stelt. Zij kan ook kiezen voor omrekening tegen de eindejaarskoers (of een gemiddelde koers, of een verwachte koers), mits zij ook dan haar recht op levering op hetzelfde bedrag zet. Alleen het balanstotaal wordt beïnvloed door de keuze, maar niet het fiscale resultaat.

A-G Wattel gaat ten slotte ook nog in op drie 'wat-als-vragen': (i) Wat als belanghebbende de hele koopprijs meteen had betaald? (ii) Wat als zij het valutarisico wel had afgedekt? (iii) Wat als het niet om te activeren en af te schrijven bedrijfsmiddelen gaat, maar om voorraad?

Noot

In geschil is of het koersresultaat op de resterende betalingsverplichting van 80% voor de aankoop van een vliegtuig ultimo 2014 ten laste van de winst kan worden gebracht of wegvalt tegen navenant hogere waardering van het recht op levering van het vliegtuig.

De redenering van belanghebbende is dat goed koopmansgebruik als hoofdregel voorschrijft dat actief- en passiefbalansposten afzonderlijk gewaardeerd dienen te worden en dat daarvan slecht afgeweken dient te worden bij samenhangende waarden bij een voldoende nauwkeurige tegengestelde correlatie tussen een actiefpost en een passiefpost. Daarvan is sprake indien op balansdatum te verwachten is dat de waardeontwikkelingen van de desbetreffende vermogensbestanddelen hoogstwaarschijnlijk zullen correleren binnen een bandbreedte van 80 tot 125% (vgl. HR 10 april 2009, nr. 42.916, [NTFR 2009/821](#)).

mogelijk

G Wattel

(deels) gefixeerd (en dus gerealiseerd) wordt door aankoop van de betreffende vreemde valuta (i.e. Amerikaanse dollars), een currency swap of vooruitbetaling van de koopprijs in afwachting van levering. Voorts concludeert A-G Wattel dat goed koopmansgebruik toelaat dat unhedged in vreemde valuta bestelde voorraden en de daartegenover staande betalingsverplichting gewaardeerd worden naar de valutakoers van het moment van bestellen en dat een bij betaling gerealiseerd valutaresultaat de verlies- en winstrekening in gaat. Op een tussen bestelling en levering dan wel betaling liggende balansdatum wordt dan geen valutawinst of -verlies genomen.

In onderhavige zaak had belanghebbende op balansdatum het voorschot voldaan, hetgeen voor de winstbepaling mijns inziens betekent dat het euro-equivalent van het deel van de koopprijs, voorover deze ziet op het voorschot, op het moment van betaling is gefixeerd. Het deel van de koopprijs dat ziet op het restant is door het niet afdekken (of hedgen) daarvan tot het moment van het doen van de betaling nog onderhevig aan koersschommelingen van de dollar ten opzichte van de euro.

Wat mij betreft is het voorzichtigheidsbeginsel als onderdeel van goed koopmansgebruik hier leidend wat betreft de eventuele actiefpost (zijnde de aanbetaling) en de passiefpost (zijnde het restant van de koopprijs) op balansdatum ingeval de ondernemer reeds kiest voor activering van het bedrijfsmiddel vanaf dat moment. Het komt mij logisch voor dat een goede koopman in de waardering van het bedrijfsmiddel de historische koers van de aanbetaling van het vliegtuig dan als uitgangspunt neemt en dienovereenkomstig ook het restant van de betalingsverplichting op deze koers houdt, ook op balansdatum. Dit kan mogelijk anders zijn wanneer op balansdatum de waarde van het bedrijfsmiddel in het economische verkeer lager is dan de kostprijs. In dat geval staat goed koopmansgebruik toe te waarderen op die lagere waarde, maar dat hoeft dus niet.

Daar staat tegenover dat waarderen tegen de koers op balansdatum van zowel het voorschot als het restant mogelijk realistischer is, omdat deze tijdsevenredig dichter bij het moment van realisatie zit en het restant wellicht in omvang een groter deel gaat uitmaken van de kostprijs van het vliegtuig na levering. Het niet nemen van een verlies op de passiefpost is mijns inziens toegestaan en het moeten nemen van winst op de passiefpost is niet verplicht op grond van goed koopmansgebruik. Een asymmetrische waardering zoals belanghebbende voorstaat, komt mij in geen geval logisch voor. Dit omdat het voorschot (de actiefpost) en het restant (de passiefpost) immers gezamenlijk hetzelfde bedrijfsmiddel vormen en er een hoge mate van correlatie bestaat tussen de twee balansposten.

Met andere woorden: op het moment dat de passiefpost op balansdatum op actuele waarde wordt gezet, dient de actiefpost dezelfde actuele waarde te krijgen op balansdatum. De actuele waarde is de waarde in het economische verkeer die een derde zou betalen wanneer deze het recht van levering van het bedrijfsmiddel (door middel van het voldoen van het voorschot in euro's) over zou nemen van belanghebbende tegen de dan geldende wisselkoers. Het zou in dat geval immers niet logisch zijn wanneer de aanbetaling tegen de historische koers zou gaan en het restant tegen de actuele koers. Indien deze derde zou betalen in dollars, betekent dit dat belanghebbende pas na omwisselen van dollars in euro's de koers fixeert en derhalve het koersresultaat realiseert. Wat daarvan zij, het laatste woord is aan de Hoge Raad (al acht ik een asymmetrische waardering in dit geval niet waarschijnlijk).

